

The Role of Personality Traits and Specific Life Narratives in Psychological Well-Being, Career Adaptability, Emotional Intelligence, and Generativity in 22 to 65-Year-Old Iranian Adults During the Years 2020-2021

Ehsan Zargar Kharazi-Esfahani¹, Mohammad Reza Abedi², Fahimeh Namdarpour³

Original Article

Abstract

Background: Redemptive self is a part of life narratives in which bad scenes are redeemed with good results or positive emotions. Personality traits in the big-5 model are: neuroticism, extraversion, openness to experience, agreeableness, and conscientiousness. The aim of this study was to investigate the relationship between redemptive self and personality traits with some psychological characteristics including psychological well-being, career adaptability, generativity, and emotional intelligence.

Methods: In this study, 57 Iranian adults in the age range of 22-65 years were selected by convenience sampling method and filled in the Life Story Questionnaire, NEO test, Loyola Generativity Scale (LGS), Ryff Psychological Well-Being Scale (PWB), Career Adapt-Abilities Scale (CAAS), and Emotional Intelligence Questionnaire. Individuals' answers to the questionnaire questions were analyzed by Pearson correlation coefficient and stepwise regression using SPSS software.

Findings: Based on the results of the present study, the relationship between the redemptive self and personality traits with each of the psychological characteristics mentioned above was significant. Redemptive self and personality traits had a significant relationship with psychological well-being, career adaptability, generativity, and emotional intelligence and predicted them.

Conclusion: Redemptive self and extraversion predicted generativity, neuroticism (negatively) and agreeableness predicted psychological well-being, extroversion predicted career adaptability, and agreeableness predicted emotional intelligence.

Keywords: Personality characteristics; Emotional intelligence; Psychological well-being; Generativity; Career adaptability; Adult

Citation: Zargar Kharazi-Esfahani E, Abedi MR, Namdarpour F. **The Role of Personality Traits and Specific Life Narratives in Psychological Well-Being, Career Adaptability, Emotional Intelligence, and Generativity in 22 to 65-Year-Old Iranian Adults During the Years 2020-2021.** J Health Syst Res 2023; 19(1): 61-7.

1- PhD Student, Department of Counseling, School of Humanities, Khomeini Shahr Branch, Islamic Azad University, Khomeini Shahr, Iran

2- Professor, Department of Counseling, School of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan AND Department of Counseling, School of Humanities, Khomeini Shahr Branch, Islamic Azad University, Khomeini Shahr, Iran

3- Assistant Professor, Department of Counseling, School of Humanities, Khomeini Shahr Branch, Islamic Azad University, Khomeini Shahr, Iran

Corresponding Author: Mohammad Reza Abedi; Professor, Department of Counseling, School of Education and Psychology, University of Isfahan, Isfahan AND Department of Counseling, School of Humanities, Khomeini Shahr Branch, Islamic Azad University, Khomeini Shahr, Iran; Email: m.r.abedi@edu.ui.ac.ir

نقش صفات شخصیتی و روایات خاص زندگی در بهزیستی روان‌شناختی، انطباق‌پذیری شغلی، هوش هیجانی و مولد بودن در بزرگسالان ایرانی ۲۲ تا ۶۵ ساله طی سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۹

احسان زرگر خرازی اصفهانی^۱، محمدرضا عابدی^۲، فهیمه نامدارپور^۳

مقاله پژوهشی

چکیده

مقدمه: خودرستگاری‌بخش نوعی از روایات زندگی است که در آن صحنه‌های بد با نتایج خوب و یا هیجانات مثبت بازیابی می‌شود. صفات شخصیتی در الگوی پنج عاملی شامل «روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، توافق‌پذیری و وجدان‌گرایی» می‌باشد. هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین خودرستگاری‌بخش و صفات شخصیتی با برخی از ویژگی‌های روان‌شناختی شامل بهزیستی روان‌شناختی، انطباق‌پذیری شغلی، مولد بودن و هوش هیجانی بود.

روش‌ها: در این مطالعه، ۵۷ بزرگسال ایرانی در دامنه سنی ۲۲ تا ۶۵ سال به شیوه نمونه‌گیری در دسترس انتخاب شدند و پرسش‌نامه داستان زندگی، آزمون NEO، مقیاس مولد بودن (Loyola Loyola generativity scale یا LGS)، مقیاس بهزیستی روان‌شناختی Ryff (Psychological well-being scale یا PWB)، مقیاس انطباق‌پذیری شغلی (Career Adapt-Abilities Scale یا CAAS) و پرسش‌نامه هوش هیجانی را تکمیل نمودند. پاسخ افراد به سؤالات پرسش‌نامه‌ها با استفاده از ضریب همبستگی Pearson و رگرسیون گام به گام در نرم‌افزار SPSS مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: ارتباط معنی‌داری بین خودرستگاری‌بخش و صفات شخصیتی با هر کدام از ویژگی‌های روان‌شناختی بیان شده وجود داشت. خودرستگاری‌بخش و صفات شخصیتی با بهزیستی روان‌شناختی، انطباق‌پذیری شغلی، مولد بودن و هوش هیجانی رابطه معنی‌داری را نشان داد و پیش‌بینی‌کننده آن‌ها بود.

نتیجه‌گیری: خودرستگاری‌بخش و برون‌گرایی پیش‌بینی‌کننده مولد بودن، روان‌رنجورخویی (به طور منفی) و توافق‌پذیری پیش‌بینی‌کننده بهزیستی روان‌شناختی، برون‌گرایی پیش‌بینی‌کننده انطباق‌پذیری شغلی و توافق‌پذیری پیش‌بینی‌کننده هوش هیجانی بود.

واژه‌های کلیدی: ویژگی‌های شخصیتی؛ هوش هیجانی؛ بهزیستی روان‌شناختی؛ مولد بودن؛ انطباق‌پذیری شغلی؛ بزرگسال

ارجاع: زرگر خرازی اصفهانی احسان، عابدی محمدرضا، نامدارپور فهیمه. نقش صفات شخصیتی و روایات خاص زندگی در بهزیستی روان‌شناختی، انطباق‌پذیری شغلی، هوش هیجانی و مولد بودن در بزرگسالان ایرانی ۲۲ تا ۶۵ ساله طی سال‌های ۱۴۰۰-۱۳۹۹. مجله تحقیقات نظام سلامت ۱۴۰۲؛ ۱۹ (۱): ۶۷-۶۱

تاریخ چاپ: ۱۴۰۲/۱/۱۵

پذیرش مقاله: ۱۴۰۱/۳/۷

دریافت مقاله: ۱۴۰۱/۲/۲۰

مقدمه

نظریه روایت با توسعه ابزارها و مفاهیم نو تلاش کرده است الگوی روانی و معنای زندگی انسان را تجدید حیات بخشد. امروزه رویکرد و نظریه روایت به جای‌جای روان‌شناسی راه یافته و پژوهش‌های متنوع و وسیعی را به خود اختصاص داده و بیش از هر چیزی در حوزه روش‌شناسی علمی مورد توجه قرار گرفته است. روان‌شناسی روایتی حوزه گسترده‌ای در روان‌شناسی است که بیان می‌کند چگونه افراد از طریق داستان‌گویی هم زندگی خود را می‌سازند و هم آن را نمایش می‌دهند. این داستان‌ها حاوی جزئیاتی در باب قسمت‌ها و دوره‌های خاصی از زندگی افراد و از همه مهم‌تر معنایی است که این تجربیات برای آن‌ها داشته است (۱).

McAdams چنین فرض می‌کند که افراد به طور جدی در اواخر نوجوانی

و آغاز بزرگسالی شروع به روایت زندگی‌شان می‌کنند و این پروژه شخصی (روایت داستان زندگی) زندگی افراد را از طریق مفهوم فزاینده یکپارچگی و هدف، به بهترین وجه تحت تأثیر قرار می‌دهد. رویکرد روایتی بر مبنای فرضیات و قضایایی بنیادین بنا شده است؛ ۱- مردم برای معنا بخشیدن به زندگی خود داستان‌هایی می‌سازند و آن‌ها را درونی می‌کنند. ۲- این داستان‌های خودزندگی‌نامه‌ای دارای معنای روان‌شناختی و قدرت بقای کافی به عنوان گزارش‌های روایتی برای روایت به دیگران می‌باشد. ۳- این گزارش‌های روایتی به دست پژوهشگران روان‌شناسی در زمینه‌هایی همچون درون‌مایه‌های محتوا، ویژگی‌های ساختاری، صفات کارکردی و دیگر طبقات معانی روان‌شناختی، اجتماعی و فرهنگی قابل تحلیل هستند (۲).

مطالعات بسیاری در زمینه هویت روایتی انجام شده که به بررسی ارتباط

۱- دانشجوی دکتری تخصصی، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد خمینی‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، خمینی‌شهر، ایران

۲- استاد، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان و گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد خمینی‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، خمینی‌شهر، ایران

۳- استادیار، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد خمینی‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، خمینی‌شهر، ایران

نویسنده مسؤول: محمدرضا عابدی؛ استاد، گروه مشاوره، دانشکده علوم تربیتی و روان‌شناسی، دانشگاه اصفهان، اصفهان و گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد خمینی‌شهر، دانشگاه آزاد اسلامی، خمینی‌شهر، ایران

Email: m.r.abedi@edu.ui.ac.ir

آزمون‌ها ارایه شد. با توجه به طولانی بودن روند، ۵۷ نفر از افراد ۲۲ تا ۶۵ ساله به روش نمونه‌گیری در دسترس از بین داوطلبان انتخاب شدند. پس از برگزاری جلسه توجیهی آنلاین برای افراد داوطلب جهت توضیح موضوع مطالعه، از افراد شرکت‌کننده درخواست گردید تا فرم رضایت‌نامه کتبی را تکمیل نمایند. علاوه بر موارد فوق، سایر معیارهای ورود شامل شرکت نکردن هم‌زمان در مطالعه دیگر، عدم شرکت در هر نوع مشاوره فردی یا گروهی و عدم دریافت درمان دارویی روان‌پزشکی در طی تحقیق بود. عدم رضایت برای مشارکت در ادامه پژوهش و ارایه نکردن پرسش‌نامه‌ها تا تاریخ مقرر (۲ هفته) نیز به عنوان معیارهای خروج در نظر گرفته شد.

ابزارهای سنجش

پرسش‌نامه داستان زندگی McAdams جهت سنجش خودرستگاری‌بخش، از پرسش‌نامه داستان زندگی McAdams استفاده گردید. شرکت‌کنندگان لازم بود ۸ صحنه‌ای که در زندگی خود تجربه کرده بودند را به تفصیل بنویسند و به سؤالات پرسیده شده پس از هر صحنه روایت شده پاسخ دهند. پس از تکمیل کلیه پرسش‌نامه‌ها، نوشتارها توسط دو کدگذار دو سو کور بر اساس دستورالعمل McAdams کدگذاری شد (۱۸) و پایایی نمره‌گذاری ۰/۶۷ به دست آمد که از لحاظ آماری قابل قبول است. اگرچه داده‌های روایتی از نوع کیفی هستند، تحلیل آن‌ها به شیوه کمی (کدگذاری) انجام پذیرفت.

مقیاس مولد بودن Loyola (Loyola generativity scale) یا LGS: جهت بررسی میزان مولد بودن فرد، از LGS که یک مقیاس ۲۰ سؤالی خودسنجی است، استفاده گردید. سؤالات در دامنه لیکرت از صفر (هرگز) تا سه (اغلب اوقات) نمره‌گذاری شد و نمره کل این پرسش‌نامه شاخص مولد بودن افراد را مشخص نمود. در پژوهش حاضر، تحلیل عامل تأییدی برازش خوبی برای این پرسش‌نامه نشان داد و پایایی آن نیز با استفاده از ضریب Cronbach's alpha ۰/۷۸ گزارش گردید.

پرسش‌نامه سنجش صفات پنج‌گانه شخصیتی (NEO-FFI یا NEO-Five-Factor Inventory): این آزمون یکی از مناسب‌ترین ابزار ارزیابی شخصیت به شمار می‌رود. در مطالعه حاضر با توجه به حجم زیاد آزمون‌ها، از پرسش‌نامه فرم کوتاه NEO (۶۰ سؤالی) استفاده شد. سؤالات به صورت طیف لیکرت پنج درجه‌ای از کاملاً موافق تا کاملاً مخالف توسط خود آزمودنی دسته‌بندی می‌شود و برای مردان و زنان در تمام سنین متناسب است. در هنجاریابی آزمون ۶۰ سؤالی که توسط دستجردی و همکاران صورت گرفت، ضرایب Cronbach's alpha در هر یک از عوامل اصلی روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، وجدان‌گرایی و توافق‌پذیری به ترتیب ۰/۷۳، ۰/۵۶، ۰/۶۸ و ۰/۸۷ به دست آمد (۸).

مقیاس بهزیستی روان‌شناختی Psychological well-being scale/Ryff یا PWB: به منظور بررسی بهزیستی روان‌شناختی افراد، از PWB که در تحقیقات انجام شده در کشور بیشتر به کار گرفته شده و روایی و پایایی آن نیز سنجیده شده است (۹)، استفاده گردید. در پژوهش حاضر، از فرم ۱۸ آیتمی استفاده گردید. این مقیاس دارای ضریب Cronbach's alpha ۰/۷۸ برای نمره کل بهزیستی روان‌شناختی می‌باشد (۱۲) و بنابراین، ابزار مناسبی برای سنجش به شمار می‌رود. در پرسش‌نامه PWB، آزمودنی باید در یک طیف لیکرت شش درجه‌ای (۱ = کاملاً مخالفم تا ۶ = کاملاً موافقم) مشخص کند که تا چه حد با هر یک از عبارات موافق یا مخالف است. ضمن این که برای هر

روایت‌های فردی و کلان در تعامل با یکدیگر بیرون از بافت گفتمان پرداخته است. در اصل، McAdams به بررسی روش‌هایی پرداخت که روایت‌های کلان با بنیان تاریخی خاصش، درون داستان‌های فردی زندگی بزرگسالان بسیار مولد آمریکایی جای داده شده است. آمریکایی‌ها در حین ساخت داستان‌های زندگی خود، با کلان روایت‌های رستگاری‌بخش در ارتباط بودند؛ یعنی روایتی جمعی که بر رهایی فردی تأکید می‌کند. McAdams کلان روایت رستگاری آمریکایی را به عنوان «نجات و رهایی از اذیت و آزار به دنیای بهتر» تعریف می‌کند (۳).

توالی رستگاری (Redemptive sequence) یک شکل یا راهبرد خاصی از روایت است که در برخی از گزارش‌های روایتی صحنه‌های بارز در داستان‌های زندگی افراد پدیدار می‌شود. در توالی رستگاری یک رویداد آشکارای بد و یا حالت هیجانی و یا شرایط منفی به پایان و رویدادی خوب یا نتیجه هیجانی مثبت بدل می‌شود. McAdams در بررسی سازه روان اجتماعی مولد بودن (Erikson (Generativity)) پی برد که بزرگسالان بسیار مولد در مقایسه با هم‌تایان خود که کمتر مولد هستند، روایات خود را با چنین توالی‌هایی بیان می‌کنند (۳). نکته کلیدی در بررسی یک توالی رستگاری، بخش معنایی است که حکایت‌کننده از واقعه منفی به جای آن چیزی که بیان می‌کند و اتفاق افتاده است، کسب می‌کند. توالی‌های رستگاری‌بخش وقایع حقیقی نیستند که در زندگی مردم رخ داده باشد، بلکه مردم به جای گفتن داستان درباره خود، از راهبردی حکایه برای ساخت خود استفاده می‌کنند (۴) که McAdams آن را خودرستگاری‌بخش (Redemptive self) نامید (۳).

روان‌شناسان شخصیت از دیدگاه‌های متفاوت بر روی الگوی پنج عاملی صفات متمرکز شده‌اند؛ بدین گونه که صفات مورد اشاره عامه مردم را در برمی‌گیرد. با بررسی این پنج عامل در سراسر دوره زندگی، می‌توان به طور واقعی همه آنچه را که به موازات بزرگ‌تر شدن افراد (اعم از مرد و زن) در شخصیت آنان روی می‌دهد، مطالعه نمود. شخصیت بر اساس این الگو شامل «روان‌رنجورخویی، برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، وجدان‌گرایی و توافق‌پذیری» می‌باشد.

در دهه‌ها و سال‌های اخیر، تحقیقات متعددی در رابطه بین خودرستگاری‌بخش با بهزیستی روان‌شناختی (۷-۵)، رابطه بین صفات شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی (۱۵-۸)، رابطه بین خودرستگاری‌بخش و مولد بودن (۱۹-۱۶، ۷، ۳)، رابطه بین صفات شخصیتی و مولد بودن (۲۲-۲۰)، ارتباط بین صفات شخصیتی و انطباق‌پذیری مسیر شغلی (۲۵-۲۳) و در نهایت، در مورد صفات شخصیتی و هوش هیجانی (۲۷-۲۵) انجام شده است. بر اساس بررسی‌های صورت گرفته، در زمینه رابطه بین خودرستگاری‌بخش و انطباق‌پذیری مسیر شغلی و خودرستگاری‌بخش و هوش هیجانی تاکنون پژوهشی انجام نشده است.

هدف از انجام مطالعه حاضر، بررسی رابطه بین خودرستگاری‌بخش و صفات شخصیتی، با تعدادی از ویژگی‌های روان‌شناختی شامل بهزیستی روان‌شناختی، انطباق‌پذیری شغلی، مولد بودن و هوش هیجانی بود.

روش‌ها

جامعه آماری این تحقیق شامل کلیه افراد ۲۲ تا ۶۵ ساله دارای تحصیلات کارشناسی و بالاتر بود. در فراخوانی که در فضای مجازی ارایه گردید، کلیه شرایط شرکت در پژوهش شامل تکمیل پرسش‌نامه داستان زندگی و سایر

انطباق‌پذیری شغلی توسط برون‌گرایی (از صفات شخصیتی) و خودرستگاری‌بخش، مولد بودن توسط خودرستگاری‌بخش و برون‌گرایی (از صفات شخصیتی) و هوش هیجانی توسط توافق‌پذیری (از صفات شخصیتی) قابل پیش‌بینی بودند.

جدول ۱. میانگین شاخص‌های توصیفی متغیرهای پژوهش

متغیر	میانگین $\pm$ انحراف معیار
خودرستگاری‌بخش	$2/36 \pm 1/80$
صفات شخصیتی	
روان‌رنجورخویی	$22/77 \pm 7/79$
برون‌گرایی	$27/48 \pm 8/59$
تجربه‌پذیری	$27/19 \pm 5/51$
وجدان‌گرایی	$34/74 \pm 5/96$
توافق‌پذیری	$30/58 \pm 5/71$
نمره کل بهزیستی روان‌شناختی	$80/51 \pm 11/23$
نمره کل انطباق‌پذیری شغلی	$86/34 \pm 10/96$
مولد بودن	$35/92 \pm 7/97$
نمره کل هوش هیجانی	$314/66 \pm 62/69$

بحث

هدف از انجام پژوهش حاضر، بررسی رابطه بین روایاتی خاص از زندگی بزرگسالان ایرانی با عنوان خودرستگاری‌بخش و صفات شخصیتی با برخی از ویژگی‌های روان‌شناختی شامل بهزیستی روان‌شناختی، انطباق‌پذیری شغلی، مولد بودن و هوش هیجانی بود.

یافته‌ها در مورد رابطه بین خودرستگاری‌بخش و بهزیستی روان‌شناختی با مطالعات پیشین (۷-۵)، همسو بود. بهزیستی روان‌شناختی به صورت مثبت و معنی‌دار، با روایات رستگاری‌بخش در ارتباط می‌باشد و با همه صفات شخصیتی رابطه معنی‌داری دارد. بدین ترتیب، با صفات برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، وجدان‌گرایی و توافق‌پذیری رابطه مثبت و معنی‌دار، اما با صفت روان‌رنجورخویی رابطه منفی معنی‌داری داشت (۷-۵). نتایج به دست آمده در ارتباط با رابطه بین صفات شخصیتی و بهزیستی روان‌شناختی، با یافته‌های تحقیقات Womick و King (۱۵) و تقوایی‌نیا و میرزایی (۱۰) همسو بود.

یک از شش خرده‌مقیاس پذیرش خود، روابط مثبت با دیگران، خودمختاری تسلط بر محیط، هدفمندی و رشد فردی، سه سؤال در نظر گرفته شده است.

مقیاس انطباق‌پذیری شغلی (Career Adapt-Abilities Scale): مقیاس CAAS در سال ۲۰۱۲ با همکاری ۱۳ کشور دنیا به طراحی گردید. در ایران نیز اعتبار این پرسش‌نامه بررسی و همسانی درونی آن با استفاده از ضریب Cronbach's alpha، ۰/۹۱ به دست آمد (۲۴). این ابزار از ۲۴ سؤال تشکیل شده است که چهار بعد انطباق‌پذیری مسیر شغلی شامل «دغدغه، کنترل، کنجکاوی، و اعتماد» را اندازه‌گیری می‌کند. مقیاس CAAS بر روی طیف لیکرت پنج گزینه‌ای از کاملاً موافقم (نمره ۵) تا کاملاً مخالفم (نمره ۱) قرار دارد و هر بعد با شش سؤال سنجیده می‌شود.

پرسش‌نامه هوش هیجانی (Bar-On Emotional Quotient Inventory): از این ابزار جهت سنجش هوش هیجانی استفاده شد. پرسش‌نامه Bar-On EQ-i، ۹۰ آیتم هوش هیجانی را در ۵ مؤلفه که شامل ۱۵ زیرمؤلفه می‌باشد، مورد ارزیابی قرار می‌دهد. اعتبار کل این مقیاس با استفاده از ضریب Cronbach's alpha، ۰/۹۳ جهت همسانی درونی گزارش گردید (۱۴). ابزار مذکور در طیف لیکرت پنج گزینه‌ای (از کاملاً موافقم: ۵ تا کاملاً مخالفم: ۱) اندازه‌گیری می‌شود.

در نهایت، داده‌ها با استفاده از روش همبستگی Pearson و رگرسیون گام به گام در نرم‌افزار SPSS نسخه ۲۵ (IBM Corporation, Armonk, NY) مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

مطالعه حاضر با در نظر گرفتن کلیه ملاحظات اخلاقی مانند رضایت کامل افراد، رعایت اصل رازداری و محرمانه ماندن اطلاعات انجام شد.

یافته‌ها

میانگین متغیرهای پژوهش در جدول ۱ ارائه شده است. مقدار همبستگی بین خودرستگاری‌بخش و صفات شخصیتی با بهزیستی روان‌شناختی، انطباق‌پذیری مسیر شغلی، مولد بودن و هوش هیجانی در جدول ۲ آمده است.

جدول ۳ نتایج تحلیل رگرسیون گام به گام جهت تعیین نقش خودرستگاری‌بخش و ویژگی‌های شخصیتی در پیش‌بینی‌کنندگی انطباق‌پذیری شغلی، بهزیستی روان‌شناختی و مولد بودن را نشان می‌دهد. نتایج رگرسیون گام به گام نشان داد که بهزیستی روان‌شناختی توسط روان‌رنجورخویی (به طور منفی) و توافق‌پذیری (هر دو از صفات شخصیتی)،

جدول ۲. همبستگی بین خودرستگاری‌بخش و صفات شخصیتی با بهزیستی روان‌شناختی، انطباق‌پذیری مسیر شغلی، مولد بودن و هوش هیجانی

متغیر	نمره کل بهزیستی روان‌شناختی	نمره کل انطباق‌پذیری شغلی	مولد بودن	نمره کل هوش هیجانی
خودرستگاری‌بخش	$0/45^{**}$	$0/57^{**}$	$0/71^{**}$	$0/38^{**}$
صفات شخصیتی				
روان‌رنجورخویی	$-0/72^{**}$	$-0/52^{**}$	$-0/30$	$-0/42^{**}$
برون‌گرایی	$0/66^{**}$	$0/73^{**}$	$0/45^{**}$	$0/39^{**}$
تجربه‌پذیری	$0/43^{**}$	$0/27$	$0/29$	$-0/01$
وجدان‌گرایی	$0/61^{**}$	$0/57^{**}$	$0/32$	$0/41^{**}$
توافق‌پذیری	$0/54^{**}$	$0/55^{**}$	$0/37^{**}$	$0/50^{**}$

* معنی‌داری در سطح ۰/۰۵، ** معنی‌داری در سطح ۰/۰۱

جدول ۳. نتایج رگرسیون گام به گام برای پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی، انطباق‌پذیری شغلی و مولد بودن از طریق خودرستگاری‌بخش و ویژگی‌های شخصیتی

شاخص		B	SEB	β	آماره t	مقدار P
بهزیستی روان‌شناختی	گام اول ($R^2 = 0.52$)	-۱/۰۴	۰/۱۹	-۰/۷۲	-۵/۴۵	۰/۰۰۱
	روان‌رنجورخویی					
	گام دوم ($R^2 = 0.62$)	-۰/۸۰	۰/۱۹	-۰/۵۵	-۴/۰۷	۰/۰۰۱
	روان‌رنجورخویی					
انطباق‌پذیری شغلی	توافق‌پذیری	۰/۷۲	۰/۲۸	۰/۳۵	۲/۵۶	۰/۰۱۰
	گام اول ($R^2 = 0.53$)	۰/۹۰	۰/۱۶	۰/۷۳	۵/۳۶	۰/۰۰۱
	برون‌گرایی					
	گام دوم ($R^2 = 0.67$)	۰/۷۳	۰/۱۵	۰/۵۹	۴/۸۳	۰/۰۰۱
مولد بودن	برون‌گرایی					
	خودرستگاری‌بخش	۲/۲۷	۰/۶۹	۰/۴۰	۳/۲۸	۰/۰۰۳
	گام اول ($R^2 = 0.48$)	۳/۲۷	۰/۶۲	۰/۶۹	۵/۲۵	۰/۰۰۱
	خودرستگاری‌بخش					
هوش هیجانی	گام دوم ($R^2 = 0.56$)	۲/۹۰	۰/۶۰	۰/۶۲	۴/۸۰	۰/۰۰۱
	خودرستگاری‌بخش					
	برون‌گرایی	۰/۳۱	۰/۱۳	۰/۲۹	۲/۲۵	۰/۰۳۰
	گام اول ($R^2 = 0.25$)	۵/۷۴	۱/۸۷	۰/۵۰	۳/۰۶	۰/۰۰۵
	توافق‌پذیری					

بر اساس نتایج حاصل از رگرسیون، از بین صفات شخصیتی، تنها برون‌گرایی به طور معنی‌دار و مثبتی پیش‌بینی‌کننده مولد بودن می‌باشد. این یافته‌ها با نتایج پژوهش‌های Cox و همکاران (۲۰)، مؤمنی و همکاران (۲۱) و Busch و Hofer (۲۲) همسو بود. همچنین، نتایج حاصل از رگرسیون نشان داد که خودرستگاری‌بخش به عنوان یک متغیر، پیش‌بینی‌کننده مولد بودن است که این نتیجه یافته‌های مطالعات McAdams و همکاران (۱، ۷)، McAdams (۳، ۴) و McAdams و Aubin (۱۹) همخوانی داشت. یافته‌های تحقیق حاضر در مورد رابطه بین خودرستگاری‌بخش و انطباق‌پذیری مسیر شغلی نشان داد که این دو متغیر با هم رابطه مثبت و معنی‌داری داشت. همچنین، رابطه معنی‌داری بین انطباق‌پذیری مسیر شغلی با کلیه صفات شخصیتی به غیر از تجربه‌پذیری مشاهده شد که البته این رابطه با برون‌گرایی، وجدان‌گرایی و تجربه‌پذیری از نوع مثبت و معنی‌دار و با روان‌رنجورخویی از نوع منفی و معنی‌دار بود که با یافته‌های پژوهش‌های سید جوادین و همکاران (۲۳) و کرمی و همکاران (۲۴) مشابهت داشت. بنا بر جستجوهای صورت گرفته و بر اساس پیشینه مطالعات، در مورد رابطه بین خودرستگاری‌بخش و انطباق‌پذیری شغلی تاکنون تحقیقی انجام نشده است. نتایج حاصل از رگرسیون نیز نشان داد که از بین صفات شخصیتی، تنها برون‌گرایی به طور معنی‌دار و مثبتی پیش‌بینی‌کننده انطباق‌پذیری مسیر شغلی است. همچنین، خودرستگاری‌بخش به طور معنی‌داری انطباق‌پذیری مسیر شغلی را پیش‌بینی می‌کند.

نتایج حاصل از رگرسیون نشان داد که از بین صفات شخصیتی، تنها روان‌رنجورخویی (به طور منفی) و توافق‌پذیری به طور معنی‌داری پیش‌بینی‌کننده بهزیستی روان‌شناختی بودند. در این ارتباط، نتایج به دست آمده با یافته‌های پژوهش‌های پیشین (۱۳-۱۰) همخوانی داشت. از طرف دیگر، خودرستگاری‌بخش نتوانست بهزیستی روان‌شناختی را پیش‌بینی کند. نتایج مطالعه McAdams و همکاران نشان داد کسانی که روایات زندگی خود را در درون‌مایه رستگاری‌بخش بیان می‌نمایند، از بهزیستی روان‌شناختی بهتری نیز برخوردار هستند (۷). نتایج بررسی حاضر با یافته‌های تحقیق Grant و همکاران (۱۲) مغایرت داشت. با توجه به این که در پژوهش حاضر، صفات شخصیتی هم‌زمان با خودرستگاری‌بخش در یک رگرسیون گام به گام وارد شدند، می‌توان نتیجه‌گیری کرد که برخی از صفات شخصیتی در پیش‌بینی بهزیستی روان‌شناختی نقش تعیین‌کننده‌تری نسبت به خودرستگاری‌بخش داشته‌اند.

نتایج همبستگی در ارتباط با خودرستگاری‌بخش و مولد بودن نشان داد که رابطه بین این دو متغیر مثبت و معنی‌دار است که این نتایج با یافته‌های مطالعات McAdams و همکاران (۱، ۷)، McAdams (۳، ۴)، McAdams و Aubin (۱۹) همسو می‌باشد. به عبارت دیگر، افراد مولدتر روایات خود را بیشتر از دیگران در درون‌مایه رستگاری‌بخش بیان می‌کنند. همچنین، مولد بودن با دو صفت برون‌گرایی و توافق‌پذیری از پنج صفت بزرگ شخصیتی، رابطه مثبت و معنی‌داری داشت که این نتایج نیز با یافته‌های تحقیقات Cox و همکاران (۲۰)، مؤمنی و همکاران (۲۱) و Busch و Hofer (۲۲) مشابه بود.

توافق‌پذیری با نتایج تحقیق حاضر همسو بود.

در نتایج رگرسیون نیز پژوهش حاضر با دو مطالعه مذکور (۲۶، ۲۷) همخوانی نداشت. دلیل این ناهمسویی را نیز می‌توان همان دلایل عنوان شده قبلی یعنی تفاوت در حجم نمونه‌ها و همچنین، تنوع در جامعه‌های آماری دانست.

نتیجه‌گیری

با توجه به یافته‌های به دست آمده از تحقیق حاضر، می‌توان نتیجه گرفت در صورتی که بتوان افراد (به ویژه کودکان) را به گونه‌ای آموزش داد تا نکات مثبت را در رویدادهای منفی زندگی ببینند و از این‌گونه رویدادها نتایج مثبتی را اخذ نمایند و یا به عبارت دیگر، بتوانند روایات زندگی خود را به صورت رستگاری‌بخش بیان نمایند، با افرادی مواجه خواهیم بود که مولدتر و در مسیر شغلی خود انطباق‌پذیرتر هستند. از طرف دیگر، در صورتی که بتوان با آموزش افراد به خصوص در سنین پایین، صفت توافق‌پذیری را در آن‌ها تقویت نمود، در آینده با افرادی روبه‌رو خواهیم بود که هم از بهزیستی روان‌شناختی بهتری برخوردار می‌باشند و هم هوش هیجانی بالاتری خواهند داشت.

در زمینه محدودیت‌های پژوهش می‌توان به این نکته اشاره نمود که به علت پاندمی کرونا، از پرسش‌نامه (باز پایان) به جای مصاحبه جهت سنجش خودرستگاری‌بخش استفاده گردید که زمان زیادی برای پاسخ به سؤالات را می‌طلبد و این موضوع تا حدودی باعث خلاصه‌گویی افراد شرکت‌کننده در مطالعه شد که البته پیش‌تر در تحقیقات دیگر (۲۳) نیز از پرسش‌نامه استفاده شده بود. از دیگر محدودیت‌ها می‌توان به حجم زیاد پرسش‌نامه و آزمون‌هایی اشاره کرد که یک فرد باید تکمیل می‌نمود که باعث شد تعداد داوطلبان و به دنبال آن، اندازه نمونه کم باشد. در نهایت، می‌توان به جدید بودن برخی از فرضیه‌ها اشاره کرد که باعث شد با کمبود منابع در بعضی حیطه‌ها مواجه باشیم.

تشکر و قدردانی

پژوهش حاضر برگرفته از پایان‌نامه مقطع دکتری تخصصی با شماره ۱۸۸۴۸۲۵۳۹۴۴۴۷۵۱۱۳۹۸۱۶۲۲۹۰۷۸۶ و کد اخلاق IR.IAU.KHSH.REC.1400.011، مصوب دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمینی‌شهر می‌باشد. بدین وسیله از شرکت‌کنندگان مطالعه و همچنین، کدگذاران محترمی که در انجام این تحقیق مساعدت نمودند، تشکر و قدردانی به عمل می‌آید.

در نهایت، نتایج به دست آمده از مطالعه حاضر در مورد رابطه بین خودرستگاری‌بخش و هوش هیجانی گزارش کرد که این دو متغیر با هم رابطه مثبت و معنی‌داری داشت. علاوه بر این، هوش هیجانی با کلیه صفات شخصیتی به غیر از تجربه‌پذیری، ارتباط معنی‌داری را نشان داد که البته این رابطه با برون‌گرایی، وجدان‌گرایی و تجربه‌پذیری از نوع مثبت و معنی‌دار و با روان‌رنجورخویی از نوع منفی و معنی‌دار بود. لازم به ذکر است که بر اساس پیشینه تحقیقات انجام شده در مورد رابطه بین خودرستگاری‌بخش و هوش هیجانی و بنا بر جستجوهای صورت گرفته، تاکنون پژوهشی انجام نشده است. نتایج به دست آمده از مطالعه حاضر در ارتباط با همبستگی بین صفات شخصیتی و هوش هیجانی با یافته‌های برخی تحقیقات همسو و در مواردی ناهمسو بود. شفیع‌تبار و همکاران (۲۵) و غیابی و بشارت (۲۶) در دو پژوهش جداگانه به این نتیجه مشابه رسیدند که هوش هیجانی با صفات شخصیتی برون‌گرایی، تجربه‌پذیری، وجدان‌گرایی و توافق‌پذیری رابطه مثبت و معنی‌دار و با روان‌رنجورخویی رابطه منفی و معنی‌داری دارد. این در حالی است که نتایج مطالعه حاضر به غیر از صفت تجربه‌پذیری، با یافته‌های تحقیقات مذکور (۲۴، ۲۵) همسو می‌باشد.

دلیل ناهمسویی در صفت تجربه‌پذیری می‌تواند این باشد که نمونه‌های مورد بررسی در پژوهش حاضر در مقایسه با نمونه‌های مطالعات یاد شده (۲۴، ۲۵)، دارای حجم کمتری بودند. همچنین، در تحقیقات مورد نظر، جامعه آماری گروه‌های خاصی بودند. در پژوهش شفیع‌تبار و همکاران، جامعه آماری را دانش‌آموزان مقطع سوم دبیرستان یک شهر خاص (۲۵) و در مطالعه غیابی و بشارت نیز جامعه آماری را دانشجویان یک دانشگاه تشکیل داده بود (۲۶)؛ در حالی که جامعه آماری در بررسی حاضر، عمومیت بیشتری داشت. یافته‌های به دست آمده از رگرسیون در تحقیق حاضر نشان داد که خودرستگاری‌بخش پیش‌بینی‌کننده هوش هیجانی نیست و از بین صفات شخصیت نیز تنها توافق‌پذیری می‌تواند هوش هیجانی را پیش‌بینی کند. این نتیجه با یافته‌های پژوهش غیابی و بشارت (۲۶) مغایرت داشت؛ چرا که آن‌ها به این نتیجه رسیدند که از بین صفات شخصیتی، برون‌گرایی به طور مثبت و روان‌رنجورخویی به طور منفی پیش‌بینی‌کننده هوش هیجانی می‌باشد (۴۸). نتایج به دست آمده از بررسی حاضر با یافته‌های مطالعه Alghamdi و همکاران (۲۷) از یک طرف همسو و از طرف دیگر ناهمسو است؛ چرا که آن‌ها دریافتند که صفات برون‌گرایی، توافق‌پذیری و تجربه‌پذیری از بین صفات شخصیتی، پیش‌بینی‌کننده هوش هیجانی هستند (۲۷) و تنها در صفت

References

- McAdams DP, McLean KC. Narrative identity. *Curr Dir Psychol Sci* 2013; 22(3): 233-8.
- McAdams DP. Exploring psychological themes through life narrative accounts. In Holstein JA, Gubrium JF, editors, *Varieties of narrative analysis*. London, UK: Sage. 2012. p. 15-32.
- McAdams DP. *The redemptive self: Stories Americans live by*. New York, NY: Oxford University Press; 2006.
- McAdams DP, Bowman PJ. Narrating life's turning points: Redemption and contamination. In: McAdams DP, Josselson RA, editors. *Turns in the road: Narrative studies of lives in transition*. Washington, DC: American Psychological Association; 2001. p. 3-34.
- Adler JM, Turner AF, Brookshier KM, Monahan C, Walder-Biesanz I, Harmeling LH, et al. Variation in narrative identity is associated with trajectories of mental health over several years. *J Pers Soc Psychol* 2015; 108(3): 476-96.
- Adler JM, Poulin MJ. The political is personal: narrating 9/11 and psychological well-being. *J Pers* 2009; 77(4):

903-32.

7. McAdams DP, Reynolds J, Lewis M, Patten AH, Bowman PJ. When Bad Things Turn Good and Good Things Turn Bad: Sequences of Redemption and Contamination in Life Narrative and their Relation to Psychosocial Adaptation in Midlife Adults and in Students. *Pers Soc Psychol Bull* 2001; 27(4): 474-85.
8. Dastjerdi R, Farzad V, Kadivar P. The role of five big personality factors in predicting psychological well-being. *J Birjand Univ Med Sci* 2011; 18(2): 126-33. [In Persian].
9. Bagherinia H, Yamini M, Ilderabadi EH, Bagherinia F. Relationship between personality traits and mental health with resilience mediation in nurses. *J Sabzevar Univ Med Sci* 2016; 22(6): 1063-70. [In Persian].
10. Taghvaininia A, Mirzaei A. Relationship between personality traits and psychological well-being with respect to the mediating role of forgiveness. *Armaghane-danesh* 2017; 22(4): 529-41. [In Persian].
11. Rahimi S, Hajloo N, Basharpour S. The prediction model of psychological well-being students based on the Personality traits with the mediation of mindfulness. *Razi J Med Sci* 2019; 26(3): 67-78. [In Persian].
12. Grant S, Langan-Fox J, Anglim J. The big five traits as predictors of subjective and psychological well-being. *Psychol Rep* 2009; 105(1): 205-31.
13. Fayombo G. The relationship between personality traits and psychological resilience among the caribbean adolescents. *Int J Psychol Stud* 2010; 2(2): 105-16.
14. Kokko K, Tolvanen A, Pulkkinen L. Associations between personality traits and psychological well-being across time in middle adulthood. *J Res Pers* 2013; 47(6): 748-56.
15. Womick J, King LA. Personality and well-being. In: Nave C, editor. *The Wiley-Blackwell encyclopedia of personality and individual differences*. Vol. 4. Clinical, applied, and cross-cultural research. Hoboken, NJ: Wiley; 2020.
16. Adler JM, Skalina LM, McAdams DP. The narrative reconstruction of psychotherapy and psychological health. *Psychother Res* 2008; 18(6): 719-34.
17. McAdams DP. Power, intimacy, and the life story: Personological inquiries into identity. New York, NY: Guilford Press; 1988.
18. McAdams DP. *The redemptive self: Stories Americans live by* (Revised and expanded edition). New York, NY: Oxford University Press. 2013.
19. McAdams D, Aubin E. A theory of generativity and its assessment through self-report, behavioral acts, and narrative themes in autobiography. *J Pers Soc Psychol* 1992; 62: 1003-15.
20. Cox KS, Wilt J, Olson B, McAdams DP. Generativity, the big five, and psychosocial adaptation in midlife adults. *J Pers* 2010; 78(4): 1185-208.
21. Momeni K, Davarinejad O, Shahi H, Janjani P, Miri M. Personality development in adulthood: prediction of generativity vs stagnation based on personality supertraits. *Psychological Science* 2017; 16(63): 351-69. [In Persian].
22. Busch H, Hofer J. Recalled positive influences within life-story interviews and self-reported generative concern in German older adults: The moderating role of extraversion. *J Adult Dev* 2022; 29(1): 66-75.
23. Seyed Javadin SR, Hasan Gholipour T, Gholipour A, Haji Karimi AA, Karimi Jafari F. Designing Career Adaptability Model (Case study: Shazand Petrochemical Company). *Public Management Researches* 2017; 10(36): 31-62. [In Persian].
24. Karami F, Rasoli A, Tajik A. The causal relationship of job adaptability based on job self-efficacy and personality traits and career mediation. *Journal of Career and Organizational Counseling* 2019; 11(38): 49-66. [In Persian].
25. Safietabar M, Khodapanahi MK, Sedgh Pour S. An investigation of the relation between emotional intelligence and five factors of personality in students. *International Journal of Behavioral Sciences* 2008; 2(2): 173-81. [In Persian].
26. Ghiabi B, Besharat MA. An investigation of the relationship between Personality dimensions and emotional intelligence. *Procedia Soc Behav Sci* 2011; 30: 416-20.
27. Alghamdi N, Aslam M, Khan K. Personality traits as predictor of emotional intelligence among the university teachers as advisors. *Educ Res Int* 2017; 3: 1-6.